

Danske trailcentre

Partnerskab mellem Danmarks Idrætsforbund og Lokale og Anlægsfonden

Projektbeskrivelse

Version den 24. februar 2017

Indholdsfortegnelse

Baggrund for projektet	3
Projektets indhold	4
Projektets formål	7
Projektets mål	7
Projektets målgrupper	8
Projektets organisering	8
Projektets tidsramme og økonomi	9
Bilag 1 (Eksempelprojekter)	13
Bilag 2 (Funktioner)	16
Bilag 3 (Procesforløb)	17
Bilag 4 (Budget)	18
Bilag 5 (Formidlingsstrategi)	19
Kildehenvisning	22

Baggrund for projektet

Danskerne efterspørger friluft- og idrætsmuligheder som aldrig før. Der er igennem de seneste årtier blevet mere og mere fokus på motionsprægede aktiviteter, og naturen er blevet danskernes foretrukne ramme til motion og idræt. Det er bl.a. aktiviteter som vandring, løb og mountainbike. Flere og flere voksne borgere i Danmark (16 år+) er aktive i naturenⁱ. Andelen af voksne borgere, der dyrker idræt og motion i naturen er steget fra 36% i 2011 til 44% i 2016. Samtidig ses en tydelig tendens til at flere og flere dyrker idræt og motion uden for idrætsforeningerne. Der kan konstateres en bevægelse væk fra aktiviteter der dyrkes på hold og på faste tidspunkter, til aktiviteter, der kan dyrkes alene eller i mindre grupper og på selvvalgte tidspunkter.

Mangel på støttepunkter og faciliteter

Lokale og Anlægsfonden har siden 2010 gennemført en række udviklingsprojekterⁱⁱ i samarbejde med bl.a. kommuner, idrætsforeninger og spejdergrupper. Dette har resulteret i realiseringen af en række nyskabende og tidssvarende faciliteter, der har vist sig at understøtte de nyere tendenser i danskernes aktive udlev, og har været med til at skabe bedre rammer og gøre nye målgrupper (mere) aktive i naturen.

Der er dog fortsat ganske få eksempler på faciliteter i Danmark, der kan understøtte de stigende brugergrupper, der dyrker idræt og motion på spor og ruter i naturen i Danmark. Der er ofte tale om få og mangelfulde faciliteter, fx. parkeringspladser, plancher med ruteangivelser eller simple borde-bænkesæt. Brugere efterspørger imidlertid bedre faciliteter med flere relevante funktioner. Overdækninger, der kan bruges til at vente på hinanden i tørvejr, depotfaciliteter med mulighed for opbevaring af overtrækstøj, adgang til vand til at vaske mudder af cyklen efter brug, samt omklædnings- og badefaciliteter.

Behovet for disse facilitet opleves ikke kun, når man taler med brugerne om deres behov. Det giver sig også til udtryk i brugernes adfærd. I Århus mødes MTB-rytterne ikke ude i skoven eller ved Marselisborghallen. Nej de mødes på UnoX-tankstationen, selv om placeringen er uhensigtsmæssigt i forhold til deres aktivitet, som er at køre mountainbike i skoven. Når de mødes på UnoX-tankstationen, så skyldes det, at dér kan de pumpe luft i dækkene, vaske cyklerne, få noget at drikke og vente på hinanden i tørvejr. Et andet eksempel er Blykobbø Plantage på Bornholm. Her mødes mange motionister, dér hvor de afmærkede ruter starter, men der mangler faciliteter. Derfor har løbeklubben etableret et primitivt skur, hvor de kan mødes i tørvejr og hænge deres overtrækstøj.

Bedre oplevelser og flere idrætsaktive

Der er efterspørgsel på flere og bedre faciliteter blandt brugerne. Og det vil derfor imødekomme et stort behov, at udvikle nye bud på faciliteter, der kan understøtte de mange idræts-, motions- og friluftaktive brugere af stier og ruter i naturen i Danmark.^{iii iv} En facilitet, der kan imødekomme brugernes behov, kan sandsynligvis også bidrage til at endnu flere bliver idræts- og friluftaktive (og dermed bidrage til visionen *Bevæg dig for livet*), idet faciliteten forhåbentlig kan inspirere flere til at dyrke motion i naturen og gøre det lettere, mere bekvemt og mere "trygt" at tage en gå-, løbe-, cykel-, eller rulle tur i naturen. Faciliteten kan på den måde tale til de danskere, som overvejer at komme i gang, men som ikke har gjort det pga. usikkerhed om, hvor de kan/skal gøre det, eller fordi de finder det besværligt. Faciliteten vil også kunne bidrage til at fastholde brugerne, da det vil gøre det lettere og sjovere at være aktiv, og det vil skabe mere socialt samvær blandt brugerne^v. Og sidst men ikke mindst vil formidling på faciliteten give brugerne naturforståelse og naturoplevelser, og faciliteten giver dermed også mulighed for at kommunikere med de mange uorganiserede og selvorganiserede brugere. Brugergupper der ellers kan være svære at få i tale, da de ikke mødes

på faste steder og på faste tidspunkter. Faciliteten giver med andre ord en unik mulighed for at give idrætsudøvere og motionister en indsigt i og forståelse for den natur, der danner rammen om deres aktiviteter.

Inspiration

Til udvikling af en facilitet, der kan imødekomme brugernes behov, kan man bl.a. finde inspiration fra tidligere projekter støttet af Lokale og Anlægsfonden. Men særligt i USA, er der udviklet en lang række eksempler på konceptet 'Trailcentre', som er støttepunkter for trekking, bl.a. med forplejning, logi og formidling af de oplevelser man kan få på de forskellige ruter og stier i området. På trailcentrene kan man komme indendørs og få varmen og få informationer om stiernes længde, sværhedsgrad og underlag samt information om dyr, planter, kulturhistorie mv. Se mere på <http://www.trailcenterlodge.com>

I Sverige findes 'Motionscentraler', som er lokaliteter, der fungerer som samlingssteder og udgangspunkter for mange forskellige idrætter og motionsformer. På motionscentralerne er der informationer om løberuter, toilet, bad og omklædning. Centralerne rummer endvidere foreningslokaler og der er faciliteter til motion, fx boldbaner, discgolfbaner, styrketræning mv. Motionscentralerne er det naturlige startsted for alle, der vil løbe, gå, cykle og rulle i naturen. Motionscentralerne er således også lokaliteter, hvor motionisterne mødes. Det er et mødested for både organiserede, selvorganiserede og uorganiserede brugere. Se mere på [Skatås Motionscentrum](#) eller [Skryllegårdens motionsanlægning](#).

Danske trailcentre

Motionscentraler med mange klubhuse, boldbaner og badeforhold er en omfattende facilitet, som det kan være meget vanskeligt at få tilladelse til at etablere i naturen i Danmark på grund af skovloven, planloven, naturbeskyttelsesloven, byggetilladelser mv. Desuden er de svenske motionscentraler meget omkostnings-tunge faciliteter, som dermed er svære at realisere. Men vi kan lade os inspirere af både de svenske motionscentraler og de amerikanske trailcentre, og udvikle en dansk model for trailcentre. Altså en mindre bygning med faciliteter, der fungerer som det helt naturlige mødested og udgangspunkt for motion og idræt på stier og ruter, og som imødekommer brugernes forskellige behov for servicefunktioner.

Projektets indhold

Med inspiration fra nyere danske faciliteter til aktivt udeliv, de amerikanske trailcentre og de svenske motionscentraler, skal dette projekt udvikle en række eksempelprojekter for trailcentre der passer til den danske kontekst; danske rum og rammer for aktivt udeliv samt tendenserne inden for idræt i naturen.

Trailcenteret er en facilitet med servicefunktioner, der kan understøtte de mange idræts- og motionsaktive brugere af stier og ruter i naturen i Danmark. Det skal således være en bygning, der rummer den formidling og de servicefunktioner, som brugerne efterspørger (se bilag 2). Bygningen skal etableres strategisk i forhold til ruter og spor, således at det bliver et naturligt mødested og et naturligt udgangspunkt for alle, der vil benytte områdets stier, ruter og spor. Bygningen skal understøtte forpligtende fællesskaber og tilbyde opholdsrum for foreninger og overdække/halvtag for de selvorganiserede brugere. Bygningen bør have både en offentlig del, som er åbent for alle døgnet rundt, og et foreningslokale samt evt. omklædning og bad, forbeholdt faste brugergrupper. Fokus er at alle – både foreninger, institutioner, skoler og selvorganiserede – skal benytte samme støttepunkt, med mulighed for at mødes og samarbejde om et aktivitets- og interessefællesskab. Der skal arbejdes med at skabe bedre forståelse mellem brugergrupperne og mere 'opdragelse' af de selvorganiserede, så de lærer at tage hensyn til andre brugere og til naturen. Flere brugergrupper vil også skabe et bedre grundlag for drift af faciliteterne.

Eksempelprojekter og aktiviteter

Det er ambitionen at udvikle op til 5 konkrete eksempler på trailcentre, med fokus på arkitektur/design, nye aktivitetsformer, relevante funktioner, fleksible organiseringsformer samt sikre driftsforhold. Erfaringerne fra etableringen af de 5 trailcentre formidles efterfølgende via parternes hjemmesider, artikler samt eventuelt en illustrativ publikation. Desuden formidles selve projekterne via nyhedsbreve, pressen, artikler og oplæg på diverse konferencer og seminarer.

I samarbejde med de lokale aktører og bygherrer, skal der udvikles og gennemføres aktiviteter på alle trailcentre. Aktiviteterne skal udvikles i samarbejde med de lokale foreninger og deres organisationer, og iværksættes og formidles som en del af trailcenterkonceptet.

Formålet med at iværksætte aktiviteter med udgangspunkt i trailcentrene er at skabe opmærksomhed omkring trailcentrene, sikre at alle interesserede brugere motiveres til at bruge trailcentrene, skabe sociale fællesskab og fælles motion, og sidst men ikke mindst give mulighed for at prøve de mange forskellige motionsformer, som et trailcenter giver mulighed for. Vores erfaringer siger, at det ikke er nok at etablere nye faciliteter, hvis målet er at aktivere flere. Faciliteterne skal ledsages af konkrete aktiviteter og events, som sikrer, at der kommer brugere af faciliteterne.

Krav til eksempelprojekter

Der er i projektet fastlagt et sæt minimumskriterier for placering og udformning af trailcentrene samt kriterier for, hvilken formidling og hvilke servicefunktioner et trailcenter som minimum skal rumme. Det drejer sig om følgende:

- Skal placeres i knudepunkt for et varieret udbud af stier, ruter, spor gerne afmærkede
- Skal placeres i et interessant terræn, landskab, natur
- Der skal være formidling af ruternes underlag, længde, sværhedsgrad, højdeprofil mv.
- Der skal være p-plads
- Der skal være et fælles foreningslokale
- Der skal være halvtag/overdækket område til ophold, udstræk, maveøvelser mv.
- Der skal være et godt udbud af servicefunktioner fra bruttolisten

Der udarbejdes herudover en bruttoliste med relevante servicefunktioner, som kan indtænkes på trailcentrene i større eller mindre grad alt afhængig af lokale behov, brugergrupper, økonomi mv. På baggrund af minimumskriterierne og bruttolisten med servicefaciliteter iværksættes 5 eksempelprojekter. Der gives fra projektets side en medfinansiering på op til 33% af etableringsomkostningerne til hver af de 5 eksempelprojekter. Pengene udbetales til projektejer/ bygherren, når trailcentret er etableret, og når der er indsendt et revideret regnskab og en afrapportering. Herudover kan Friluftsrådet ansøges om støtte til formidlingsfaciliteter. De resterende udgifter er egenfinansiering eller via anden fondsfinansiering som bygherren selv søger at fremskaffe.

Der indgås en kontrakt mellem projektet og projektejerne af hver af de 5 eksempelprojekter. Kontrakterne beskriver betingelserne for at få udbetalt midlerne. Det kan bl.a. være krav til den efterfølgende drift og vedligehold af trailcentrene samt krav om brugerinddragelse evt. brugerråd. Det kan f.eks. være en driftsaftale med de lokale klubber og foreninger, der tilknyttes trailcentret samt krav om hvilke offentlige arrangementer, der minimum skal afholdes det første år efter trailcentrets opførelse (fx aktiviteter på Naturens Dag, Kløverstiernes Dag, Find vej dagen, Skovens Dag).

Brugerinddragelse

Trailcentre er en facilitet både for foreninger og selvorganiserede brugere, men det er især vigtigt, at de lokale klubber og foreninger får ejerskab til faciliteten og anvender den som et fast udgangspunkt for træninger, klubaftener mv., således at der skabes liv, engagement og aktivt træningsmiljø på trailcentrene. De selvorganiserede brugere skal opleve faciliteten som åben og tilgængelig, med mulighed for at de skal blive nysgerrige på det sociale miljø og fælleskabet i foreningslivets rammer. Der skal være en oplevelse af at møde andre brugere, når man kommer som uorganiseret. Derfor er det vigtigt, at de lokale klubber og foreninger inddrages i etablering af de enkelte trailcentre tidligt i processen. Klubberne og foreningerne skal være med til at pege på, hvordan de gerne ser trailcentret indrettet, og de skal bidrage med deres ønsker til servicefaciliteter. Desuden skal der laves en plan for hvordan de skal bidrage til den løbende drift og vedligehold af trailcentret. De får brugsretten. Til gengæld skal de tage ansvaret for at trailcentret kommer til at fungere. Det skal holdes pænt, der skal arrangeres træninger og events, og der skal fx laves arbejdsweekender. Hvordan og i hvilket omfang de lokale foreninger og klubber inddrages, skal være op til det enkelte eksempelprojekt at finde en lokal tilpasset løsning på. Trailcenterprojektet skal således ikke blot udvikle og fremvise konkrete eksempler på trailcentre. Det skal også udvikle og fremvise konkrete modeller for brugerinddragelse, drift og lokal forankring.

Forskellige bud på trailcentre

Det er vigtigt at der udvikles eksempelprojekter inden for forskellige skalaer og typologier:

1. Mindre trailcenter etableret i en eksisterende bygning eller som tilbygning til eksisterende bygning^{vi}
2. Større trailcenter med udvidede servicefunktioner etableret i en eksisterende bygning eller som tilbygning til eksisterende bygning
3. Mindre nyetableret trailcenter
4. Større nyetableret trailcenter med udvidede servicefunktioner

Det er ambitionen at projekterne skal vise forskellige eksempler på, hvordan de fysiske rammer samt det indholdsmæssige og informative koncept kan indeholdes i trailcenteridéen.

Der er et oplagt potentiale i at konvertere eller bygge til eksisterende byggeri. I den sammenhæng er det forventeligt, at de mindste projekter vil være på et meget funktionelt og simpelt niveau og med en økonomi, der ikke tillader at strenge krav til arkitektur løftes i det enkelte projekt.

De danske trailcentre skal understøtte brugerne med relevante faciliteter og serviceforhold og skabe et mødested, der kan give socialt samvær og knytte relationer på tværs af de forskellige brugergrupper. Muligheden for at mødes med andre brugere har meget stor betydning for brugerne. Brugere har generelt et ønske om et fælles samlingssted, hvor de kan komme før og efter træning, og hvor de kan lære hinanden at kende.

Bilag 1 viser forskellige eksempler på faciliteter, der kan give inspiration, og bilag 2 beskriver forskellige servicefunktioner, som kan indtænkes i kriterierne.

Trailcenterkonceptet kan tænkes sammen med andre koncepter fx grejbanker, naturrum og kløverstier. Fx kan man forestille sig, at der etableres en grejbank i et trailcenter med udstyr der er rettet mod de aktiviteter, som trailcentret understøtter. Ligeledes giver det god mening at lave kløverstier med udgangspunkt fra et trailcenter. Og omvendt kan man også forestille sig at et naturrum udvides, således at der er naturrum i

den ene ende af bygningen og trailcenter i den anden ende af bygningen. Det kræver dog, at naturrummet er placeret i et spændende terræn med et stort udbud af stier og ruter.

Formidling

Den danske udgave af trailcentre skal formidle de muligheder, der er for friluftsliv, idræt og naturoplevelser på stier og ruter i området. Trailcentrene skal desuden formidle både natur, kultur og landskaber samt selve ruterne i området bl.a. længde, sværhedsgrad, underlag og højdeprofil. Formidling er en meget væsentlig del af et trailcenter. Mange steder i den danske natur formidles natur- og kulturhistorie, fx på naturcentre eller i naturrum. Men på et trailcenter skal formidling af stier, ruter og selve aktivitetsmulighederne vægtes lige så højt som formidlingen af områdets natur- og kulturhistorie.

Som en del af projektet skal der udvikles et formidlingskoncept og et layout for formidlingen på de enkelte trailcentre. Dette formidlingskoncept og layout skal sikre en målrettet og effektiv formidling samt en genkendelighed, som sikrer, at brugere og kommende brugere genkender trailcenterkonceptet, og dermed ved præcis, hvad de kan forvente. Se udkast til formidlingsstrategien i bilag 5.

Foruden formidlingen på de enkelte trailcentrene, skal der også iværksættes en formidling af trailcentrekonceptet, således at brugere og kommende brugere bliver opmærksomme på, at der er noget der hedder trailcentre, hvad de kan anvende trailcentrene til, og hvor de kan finde det nærmeste trailcenter. Formidlingen skal opmuntre kommende nye brugergrupper til at bruge trailcentrene. Formidlingen skal også informere om, hvor der er trailcentre, hvad man som bruger kan forvente på de forskellige trailcentre samt formidle omgivelserne ved de enkelte trailcentre.

Trailcenterprojektet og udviklingen i projektet formidles løbende gennem projektets hjemmeside, DIF's hjemmeside, LOA's hjemmeside, nyhedsbreve, artikler i relevante fagblade mv., således at der skabes opmærksomhed omkring projektet. Det er vigtigt, at sprede viden om projektet i takt med at det gennemføres, således at projektet inspirerer andre til at etablere trailcentre og dermed sætte gang i en positiv udvikling på facilitetsområdet.

Formidlingen skal kort sagt markedsføre trailcentrene. Se formidlingsstrategien i bilag 5.

Projektets formål

Projektet har følgende formål:

- At udvikle en facilitet, der bliver det naturlige fælles mødested for alle brugere af stier og ruter i naturen, og dermed opnå mere socialt samvær og en bedre gensidig forståelse på tværs af de forskellige brugergrupper og heraf færre konflikter mellem brugergrupperne.
- At udvikle en facilitet, der imødekommer mange forskellige brugergruppers behov for servicefunktioner ved at samle alle relevante servicefunktioner på én lokalitet.
- At bidrage til at flere danskere bliver idræts- og motionsaktive ved at inspirere til at dyrke motion i naturen samt at gøre det lettere, mere socialt, mere hyggeligt, mere bekvemt og mere "trygt" at tage en gå-, løbe-, cykel- eller rulleetur i naturen.

- At gøre idrætsudøvere, motionister og friluftsfolk mere opmærksomme på og mere interesseret i den natur og det landskab, der udgør rammen for deres aktiviteter.
- At inspirerer andre til at etablere trailcentre i høj kvalitet med afsæt i ovenstående formål.

Projektets mål

Projektet har følgende konkrete mål:

- **ETABLERING:** Det er et konkret mål, at der etableres op til 5 trailcentre, som rummer formidling og relevante servicefunktioner, og som placeres i knudepunkter for et stort udbud af afmærkede stier og ruter.
- **AKTIVERING:** Det er et mål at der gennemføres minimum 3 offentlige arrangementer på hver af de 5 trailcentre i løbet af trailcentrenes første år.
- **FORMIDLING:** Det er et konkret mål, at projekterne forankres på organisationernes hjemmesider. Herudover skrives artikler og pressemeddelelser, og aktiviteter og events på trailcentrene annonceres i lokale medier samt via forbundenes medlemsblade og klubbernes medlemsblade og sociale medier.
- **ERFARINGSOPSAMLING:** Det er et mål, at der udarbejdes en illustrativ publikation, der kan formidle trailcenterkonceptet og give gode råd og ideer til alle, der i fremtiden vil etablere trailcentre i Danmark.
- **EVALUERING:** Der gennemføres en tværgående evaluering af de 5 projekter, med fokus på projekternes betydning for brugergrupperne, oplevelsesdimension, organisering mv.

Projektets målgrupper

Projektet har følgende målgrupper:

- Idrætsudøvere, motionister og friluftsfolk, der anvender stier og ruter til motion, idræt og friluftsliv. Det er bl.a. vandrere, stavgængere, løbere, ryttere, orienteringsløbere, mountainbikeryttere, rulleskiløbere, rulleskøjteløbere, cykelryttere m.fl.
- De mange danskere, som ikke motionerer, men som overvejer at komme i gang, og hvor trailcentrenes bekvemlighed, tryghed og det sociale element kan få dem i gang.
- Kommuner, Naturstyrelsen, private jordejere, foreninger, naturparker, nationalparker og institutioner, som kan tænkes at være interesseret i at etablere trailcentre.
- DIFs specialforbund, konsulenter mv. som skal få flere erfaringer med projektarbejde, facilitetsudvikling og viden om faciliteternes betydning for idrætsdeltagelsen, så de kan arbejde mere strategisk med sammenhænge mellem aktivitets- og facilitetsudvikling i fremtiden.

Projektets organisering

Der udvikles 5 eksempelprojekter i et partnerskab bestående af Danmarks Idrætsforbund (DIF) og Lokale og Anlægsfonden (LOA). De 5 eksempelprojekter baseres på lokalt engagement, medejerskab hos brugerne og

lokalt medfinansiering.

Projektgruppe

Parterne indgår i et ligeværdigt partnerskab og er fagligt og økonomisk ansvarlige for projektets gennemførelse med henvisning til en nærmere beskrevet opgave- og ansvarsfordeling (partnerskabsaftale). For styring af projektet nedsættes en projektgruppe med repræsentanter fra partnerne. Projektgruppen træffer de overordnede beslutninger vedrørende projektets udvikling og forholder sig til opfølgings- og statusrapporteringer samt projektets implementering.

Projektgruppen kommunikerer med projektdeltagerne, udarbejder tekst til hjemmesider og formidlingen af projektet gennem bl.a. nyhedsbreve, pressemeddelelser. Administrerer overordnet dialog med ansøgere/bygherrerne vedrørende de 5 eksempelprojekter, faciliterer møder og andre aktiviteter i projektet, udarbejder indstillinger og oplæg til baggrundsgruppen samt udarbejde den afsluttende publikation.

Projektgruppen består af:

- Casper Lindemann, Danmarks Idrætsforbund
- Dorthe O. Andersen, Danmarks Idrætsforbund
- Oliver Vanges, Lokale og Anlægsfonden
- Jakob Færch, Lokale og Anlægsfonden

Baggrundsgruppe

Der nedsættes en baggrundsgruppe bestående af repræsentanter fra de forbund og organisationer, der repræsenterer de forskellige brugergrupper. Det kan bl.a. være Danmarks Cykle Union, Dansk Atletik Forbund, Dansk Ride Forbund, Dansk Orienterings-Forbund, Danmarks Skiforbund, Dansk Triatlon Forbund, Dansk Islandsheste Forening og Dansk Rulleskøjte Union. Desuden inviteres relevante landsdækkende organisation samt relevante samarbejdspartnere bl.a. DGI, Friluftsrådet og evt. Naturstyrelsen.

Baggrundsgruppen følger projektets udvikling og baggrundsgruppens medlemmer høres om deres behov, ønsker og synspunkter vedrørende trailcentre og projektet i det hele taget. En væsentlig opgave for baggrundsgruppen bliver at udbygge og kvalificere bruttolisten med relevante servicefunktioner samt at komme med idéer til udvikling af et formidling.

Lokale projektgrupper

De enkelte trailprojekter udvikles med inddragelse af lokale brugergrupper; foreninger, institutioner og repræsentanter for selvorganiserede træningsfællesskaber. På dette niveau vil det være relevant at inddrage konsulenter fra DGIs Landsdelsforeninger der kan være med til at styrke projektets lokale netværk og være med til at sikre en hensigtsmæssig ibrugtagning og aktivering.

Tidsramme og økonomi

Tidsplan

Projektet er treårigt projekt med start primo 2017 og afslutning primo 2020.

Fase 1: Projektudvikling (april 2017 – marts 2018)

- Projekt godkendelse og bevilling
- Nedsætte arbejdsgruppe
- Rekruttere samarbejdspartnere og baggrundsgruppe
- Opstartsseminar – specialforbund (baggrundsgruppe)
- Udvælgelse af op til 5 eksempelprojekter
- Udvælge tegnestuer til udviklingsprocessen
- Opstartsseminar – projekter og rådgivere
- Hjemmeside forankres på bl.a. www.loa-fonden.dk og www.dif.dk
- Procesforløb – brugerinddragelse og tegninger
- Udviklingsprojekter færdigtegnet
- Ansøgning/godkendelse i kommuner, fonde mv.
- Projektet godkendes i Lokale og Anlægsfondens bestyrelse
- Løbende formidling (hjemmeside, nyhedsbreve, sociale medier mm.)

Fase 2: Realisering (april 2018 – april 2019)

Myndighedsbehandling

Hovedprojektering

Udbud

Realisering/Byggeri

Første trailcenter opført

Sidste trailcenter opført

Fase 3: Evaluering og opfølgning (september 2019/september 2020)

Tværgående projektevaluering

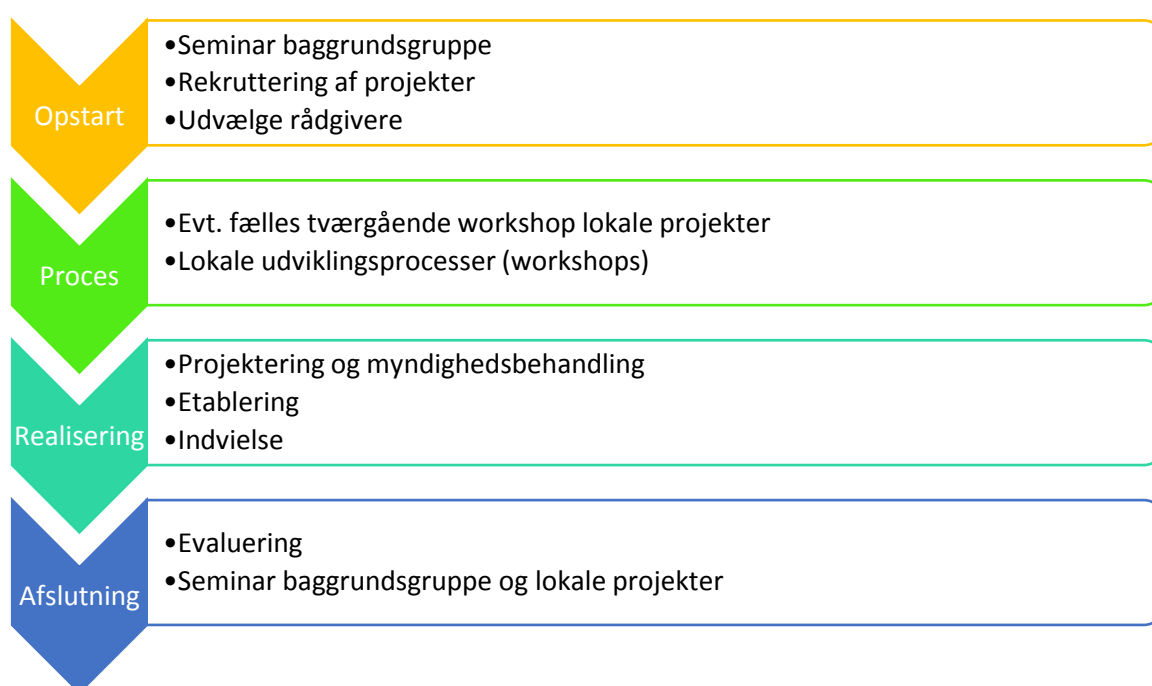
Seminar for DIF's specialforbund

Se milepælsplan i bilag 3.

Procesforløb

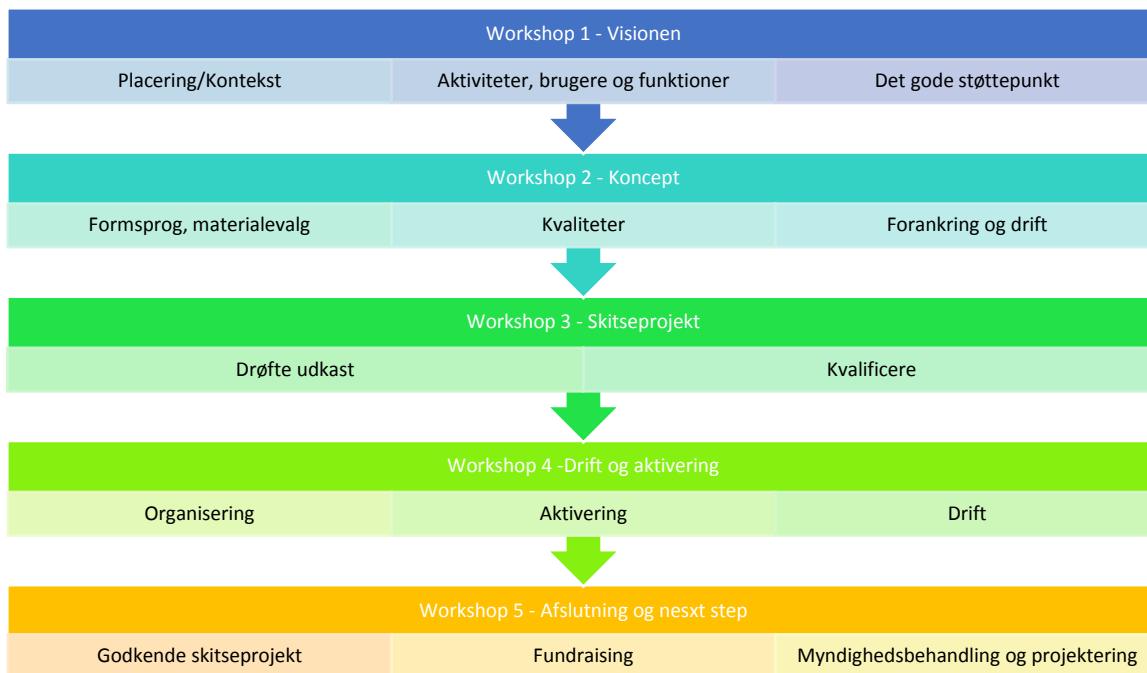
Projektet gennemføres på et overordnet plan og et mere lokalt plan. Den overordnede ramme for projektet sikrer en inddragelse af baggrundsgruppen, med deltagelse af bl.a. DIF specialforbund, der gennem projektet får erfaring og værktøjer med at arbejde strategisk med facilitetsudvikling som en integreret del af forbundets rådgivningsaktiviteter.

Midt i det overordnede projektforsløb gennemføres en længere lokal udviklingsproces på de 5 projekter. Afslutningsvis samles erfaringer op på tværs af udviklingsprojekterne og med inddragelse af både baggrundsgruppe og lokale projektgrupper/-ejere.

Eksempel på lokalt procesforløb

De lokale processer skal aftales og planlægges i dialog med bygherren. Det er det lokale niveau som er drivere for udviklingsprocessen, men med støtte og rådgivning fra projektgruppen ved DIF og LOA. Et forløb over 5 møder/workshops skal være med til at kvalificere projektudvikling og planlægningen af drift, organisering og aktivering af projektet. Endeligt indhold, rådgiveres deltagelse, oplægsholdere og processer på de forskellige workshops vil blive planlagt i samarbejde. En model for den overordnede proces kunne være følgende

Budget og finansieringsplan

Udviklingsprocessen

Konceptet for trailcentre i Danmark skal udvikles i et partnerskab bestående af Danmarks Idrætsforbund og Lokale og Anlægsfonden. Den forventede overordnede økonomiske projektramme for projektet er estimeret til 1,6 mio. kr. fordelt på følgende overordnede poster:

Budget

Proces udgifter (forplejning, mødelokaler mv.)	225.000
Arkitektfaglig rådgivning, 5 x 175.000 kr.	875.000
TOTAL	1.100.000

DIF og LOA stiller herudover med konsulenttimer i projektet.

Finansieringsplan

Partnerne støtter både konceptudviklingen og en række eksempelprojekter gennem en direkte støtte til den centrale konceptudvikling og støtte til udviklingen af de enkelte eksempelprojekter.

DIF til mødeaktiviteter og andet	225.000
DIF til arkitektfaglig rådgivning (5 x 75.000 kr.)	375.000
Lokale og Anlægsfonden til arkitektfaglig rådgivning (5 x 50.000 kr.)	250.000
Kommuner/partnere, samarbejdspartnerne egenfinansiering (5 x 50.000 kr.)	250.000
TOTAL	1.100.000

Etablering

Budget

Projekttype	Kr.
Mindre trailcenter, eksisterende bygning	1 – 1,5 mio.
Større trailcenter, eksisterende bygning	1,5 – 3 mio.
Mindre nyetableret trailcenter	1 – 2 mio.
Større nyetableret trailcenter	2 – 5 mio.

Finansieringsplan

Lokale og Anlægsfonden	Op til 33% af anlægsomkostningerne pr. projekt
Friluftsrådet (Plancher, kort, skilte, piktogrammer og anden formidling)	5 projekter á op til 100.000 kr. (Midlerne søges af bygherrer med rådgivning fra projektgruppen)
Bygherre (kommuner/partnere)	66% af anlægsomkostningerne (restfinansiering)
Andre fonde	Kan søges om medfinansiering

Evaluering / opfølgning

Budget

Projekterevaluering (tværgående evaluering af de 5 projekter)	500.000
---	---------

Finansieringsplan

Tværgående evaluering søges finansieret via Bevæg dig for livet – bevæg dig i naturen.

Bevæg dig for livet – bevæg dig i naturen	500.000
---	---------

Kontaktoplysninger

Casper Lindemann, Danmarks Idrætsforbund, tlf. 40352987, cli@dif.dk

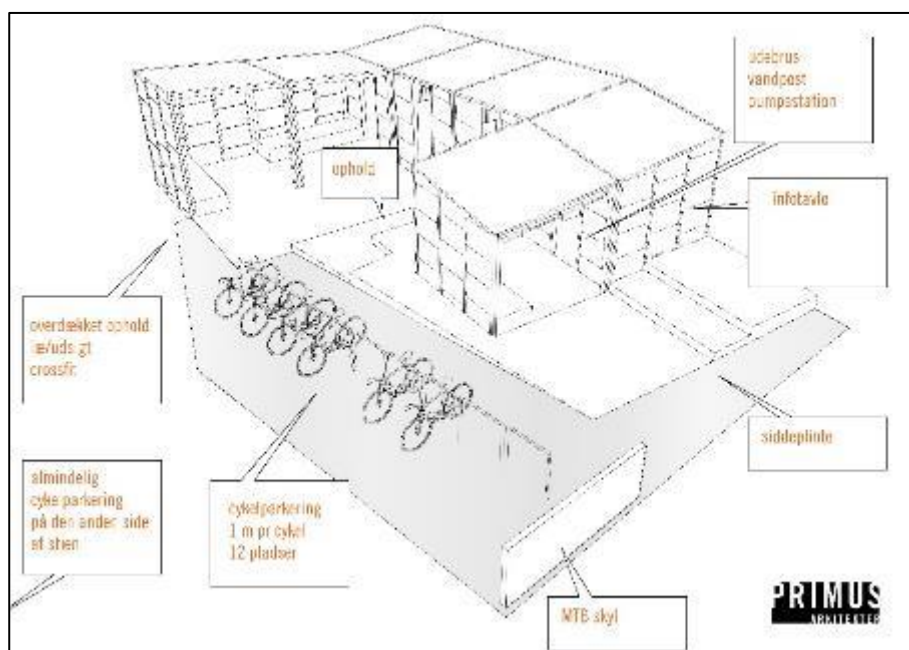
Jakob Færch, Lokale og Anlægsfonden. Tlf. 28694774, jf@loa-fonden.dk

Bilag 1 Eksempelfunktioner- og projekter

Eksempler på forskellige funktioner, der kan give inspiration til udvikling af trailcentre i Danmark.

Eksempel 1: Der skal gerne være mulighed for ophold og strækøvelser under halvtag, men også gerne muligheder for at komme helt indendørs. Gerne et lokale til møder og/eller bad og omklædning. Her ses Skryllegårdens Motionsanlægning i Skåne.

Eksempel 2: Skitsetegning til et støttepunkt for triatlon. Der er mulighed for at være under halvtag og for at komme indendørs og klæde om. Desuden er der en række relevante servicefunktioner som cykelparkering, vandpost, infotavler, vaskestation mv. Skitsetegning af Primus Arkitekter, udviklet i samarbejde med Lokale og Anlægsfonden.

Eksempel 3: Det er vigtigt, at der er mulighed for at vente på hinanden i tørvejr og mulighed for at opbevare overtrækstøjet. Her ses et simpelt skur etableret i Blykobbe Plantage på Bornholm. Skuret rummer også formidling af ruter og mulighed for strækøvelser. Men der mangler dog mange servicefunktioner og mulighed for at komme indendørs.

Eksempel 4: Mange mountainbikeryttere efterspørger mulighed for at pumpe cyklerne, og mulighed for at vaske mudder af cyklerne efter brug. Her ses en "vaskestation" fra Camping Møns Klint. En vaskestation kan være en meget relevant servicefunktion på et trailcenter.

Eksempel 5: Ur/tidtagningsudstyr og information om opmålte og afmærkede ruter er eksempler på relevante servicefunktioner på et trailcenter. Her ses informationstavlen på Skatås Motionscentral ved Götteborg.

Eksempel 6: Børste til at børste mudder af skoene efter en lang gå- eller løbetur

Eksempler på forskellige koncepter, der kan give inspiration til videre udvikling af trailcentre i Danmark

Primus Arkitekter

Leth og Gori

SØREN ANDERSEN ARKITEKTER

CUBO
Foto: Rune Johansen

Bilag 2 Funktioner

Ufuldstændig liste over relevante servicefunktioner. Vil blive kvalificeret yderligere i dialog med forbund og organisationer.

Primære servicefunktioner:

- Halvtag/overdække til at vente på hinanden i tørvejr
- Halvtag/overdække til udstrækning i tørvejr
- Mulighed for at låse overtrækstøj inde (bokse el.lign.)
- Information om ruterne (blancher og kort)
- Information om de forskellige idrætsmuligheder i området
- Information om natur- og kulturhistorie på ruterne
- Information om god adfærd på ruterne (adfærdskodeks)
- Mulighed for cykelparkering
- Mulighed for at pumpe cykel
- Mulighed for at vaske mudder af cykel
- Vandpost med drikkevand
- Parkeringsplads
- Lokale/opholdsrum til foreninger
- Skur/depot til foreningernes udstyr (orienteringsposter mv.)
- Rensebørste til at børste mudder af skoene

Andre relevante servicefunktioner:

- Toiletter
- Bad og omklædningsrum (til foreninger)
- Elektronisk tidtagningsudstyr
- Bindebom til heste
- Udebruser (til de uorganiserede brugere)
- Fitness-redskaber (fx ribbe)
- Skrueskur / MTB-pusleplads

Bilag 3 Procesforløb

	2017		2018		2019		2020	
Fase 1: Forberedelse og opstart								
Projekt godkendelse og bevillinger til proces	X	X						
Nedsætte arbejdsgruppe	X							
Rekruttere samarbejdspartnere		X						
Seminar for baggrundsgruppe / DIF specialforbund		X						
Udvælgelse af 5 eksempelprojekter		X						
Hjemmeside forankres på bl.a. www.loa-fonden.dk		X						
Fase 2: Projektudvikling								
Procesforløb – brugerinddragelse og tegninger			X	X				
Udviklingsprojekter – ansøgning/godkendelse			X	X				
Fase 2: Realisering								
Myndighedsbehandling				X	X	X		
Førte trailcenter opført						X		
Sidste trailcenter opført							X	
Fase 3: Evaluering, formidling								
Løbende formidling (hjemmeside, you tube, m.m.)	X	X	X		X	X	X	
Tværgående projektevaluering							X	X
Seminar for baggrundsgruppe / DIF specialforbund								

Bilag 4 Budget

Udviklingsprocessen

Proces udgifter (forplejning, mødelokaler mv.)	225.000
Arkitektfaglig rådgivning, 5 x 175.000 kr.	875.000
TOTAL	1.100.000

Projekterne

Projekttype	Kr.
Mindre trailcenter, eksisterende bygning	1 - 1,5 mio.
Større trailcenter, eksisterende bygning	1,5 - 3 mio.
Mindre nyetableret trailcenter	1 - 2 mio.
Større nyetableret trailcenter	2 - 5 mio.

Evaluering

Projekterevaluering (tværgående evaluering af 5 projekter)	500.000
TOTAL	500.000

Bilag 5 Formidlingsstrategi

Trailcentrene skal være en facilitet for alle borgere i lokalområdet samt gæster udefra. Kommunikationsstrategien skal særligt støtte op om trailcentrenes hovedformål. Formidling er en meget vigtig del af projektet. Fokus er overordnet set, at nå så mange målgrupper, så fokuseret som muligt på en tidssvarende måde. Formidlingen skal derudover være aktiv, udadvendt og brugerinddragende.

Der vil i projektet blive lagt vægt på at formidlingen foregår i tæt dialog med brugere og interessenter. Formidlingen skal foregå via mange kanaler, målrettet brugere indenfor de identificerede målgrupper. Derfor vil strategien både indeholde den klassiske formidling med infostandere og plancher på trailcentrene samt, have et mere digitalt fokus således at turene og aktiviteterne kan planlægges på forhånd.

1. Mål

Det er målet med denne strategi, at projektets målgrupper får kendskab til trailcentrene og til trailcenterkonceptet, således at:

- Det bliver en naturlig del af den daglige motionstur, og således bidrager til lokalbefolkningens sundhed.
- Skabe kendskab til natur, kultur og historie i det område, der danner rammen om de fysiske aktiviteter.
- Lokale foreninger og institutioner tager ejerskab af trailcentrene og medvirker til at pleje og passe på dem, og bliver aktivt deltagende i formidlingen af dem.
- Flere bliver inspireret til at dyrke idræt, motion eller friluftsliv i naturen.
- Flere bliver inspireret til og hjulpet til at etablere nye trailcentre andre steder i landet.

2. Målgrupper

Der er i projektet defineret 3 primære målgrupper. Disse målgrupper er meget forskellige, og har derfor forskellig indgang til information som skal målrettes. De 3 målgrupper er:

1. Idrætsudøvere, motionister og friluftsfolk, der anvender stier og ruter til motion, idræt og friluftsliv. Det er bl.a. vandrere, stavgængere, løbere, ryttere, orienteringsløbere, mountainbikeryttere, rulle-skiløbere, rulle-skøjteløbere, cykelryttere mfl... Det er målet at denne målgruppe får større naturforståelse og indsigt i natur, kultur og historie i det område, der danner rammen om de fysiske aktiviteter. Det er også målet, at de vil opfatte trailcentret som det naturlige udgangspunkt, når der skal dyrkes motion i det daglige, og som et naturligt valg til udflugter og oplevelser i naturen i forbindelse med weekender og ferier. Denne målgruppe skal have kendskab til trailcentrene og oplyses om, hvilke idrætsaktiviteter de enkelte trailcentre indbyder til samt formidling af stier, ruter, natur, kultur og landskab. Målgruppen kan nås gennem projektets hjemmeside, Udinaturen.dk, friluftsguiden, lokale foreninger, foreningsblade, løbemagasiner, aviser, YouTube mv. samt formidling på selve trailcentret.
2. De mange danskere, som ikke motionere, men som overvejer at komme i gang, og hvor trailcentrenes bekvemlighed, tryghed og det sociale element kan få dem i gang. Denne målgruppe skal have

kendskab til trailcentrene og oplyses om, at der er mulighed for at mødes med andre og at der er servicefunktioner, der gør det rart og let at komme i gang. Denne målgruppe kan bl.a. nås gennem kommunernes sundhedsindsats, event, arrangementer, YouTube samt opslag på biblioteker mv.

3. Kommuner, Naturstyrelsen, private jordejere, foreninger, naturparker, nationalparker og institutioner, som kan tænkes at være interesseret i at etablere trailcentre. Denne målgruppe skal have kendskab til konceptet, og viden om, hvordan man kan etablere et trailcenter. Denne målgruppe kan bl.a. nås gennem projektets hjemmeside, artikler i relevante blade, nyheder og YouTube videoer.

3. Indsatsområder – delelementer til formidlingen

Følgende indsatsområder er en del af formidlingsstrategien. De forskellige delelementer har fokus på én eller flere af de fastlagte målgrupper:

- Hjemmeside
- Opkobling/ forbindelse til udiaturen.dk, Friluftsguiden.dk, Kommunes hjemmeside samt den lokale turistforenings hjemmeside.
- Integrering i friluftsguiden/ udiaturen.dk
- Annoncer og pressemeddelelser
- Infotavler og plancher
- Markeringspæle og piktogrammer
- QR-koder
- YouTube videoer
- Indvielse og events

Hjemmesiden

Hjemmesiden vil være en del af den bærende platform for formidlingen. Det vil være her mange informationer samles både om trailcenterkonceptet og formidling, som skal bruges i forbindelse med QR-koderne, dvs. de uddybende beskrivelser af natur, kultur, geologi m.m. Derudover vil rutebeskrivelser med fakta om længde, underlag og højdeprofiler være tilgængelige. Hjemmesiden skal være responsiv og vil kunne tilpasse sig mobile, håndholdte enheder.

Hjemmesiden skal samtidig spille sammen med udiaturen.dk og friluftsguiden, som er kendte og brugte kanaler til at søge og planlægge.

Det er også tanken at foreningernes og kommunernes hjemmesider kan linke til projektets hjemmeside.

Annoncer

Undervejs i processen med at etablere trailcentrene skal der skabes fokus på dette ved at annoncere i pressen. Dette gøres både via almindelige annoncer og forskellige pressemeddelelser og artikler i foreningernes blade.

Skilte, plancher og piktogrammer

Der skal placeres infoskilte, plancher og piktogrammer på centrale steder. Hovedformålet med skiltene er

at formidle mulighederne på trailcentret (servicefunktionerne) samt oplevelser på trailcentret og på ruterne i området. Dvs. plancher med fokus på forskellige elementer: 1) natur, kultur og/ eller historie, 2) Info om de forskellige idræts- og friluftsmuligheder, 3) Info og fakta om ruternes længde, sværhedsgrad og beskaffenhed, 4) Servicefunktioner og anvendelsen af disse. Infotavlerne er primært til dem der ikke kan/ønsker at bruge elektronik for at få en oplevelse i naturen, men som alligevel er nysgerrig på sine omgivelser. Dog vil der ved infotavlerne indtænkes mulighed for at integrere QR-koder for uddybende/ supplerende informationer om stedet.

Der vil i forbindelse med opsætning af skilte, sikres at deres layout overholder den designlinje, der udvikles som en del af projektet.

QR-koder

QR-koderne skal tænkes ind i en større formidlingsammenhæng. QR-koderne kan være emneopdelt eller med forskellig fokus, således at nogle er med bonusinformationer, en sjov historie, fakta om natur, kultur m.m. Andre kan være mere motionsfokuseret med forslag til forskelle motionsmuligheder på netop det aktuelle sted. Andre igen kan give adgang til meget mere information der f.eks. kan uddybe og understøtte den information der står på infotavlerne.

YouTube videoer

Der skal etableres to YouTube videoer. Den ene video skal fortælle om trailcenterkonceptet, og den anden video skal fortælle om mulighederne på et trailcenter. Sidstnævnte kan fx være en video, hvor man følger en af brugerne og ser, hvordan han fx den ene dag skal løbetræne og den anden dag skal køre MTB, og hvordan han møder folk der og hygger sig. Man kan også se, hvordan han anvender servicefunktionerne og hvor praktisk trailcentret er før, under og efter aktiviteterne.

Events

Der skal skabes en event i forbindelse med indvielsen af trailcentret samt yderligere to events det første år. Dette skal i høj grad være medvirkende til at skabe lokalt- (og regionalt-) fokus på trailcentret. Det kan f.eks. være i form af et motionsløb, en oplevelsestur eller andet. Fokus skal være på at inddrage så mange brugergrupper som muligt og derved skabe en oplevelse der snakkes om i lang tid.

Kildehenvisninger

ⁱ Danskernes Motions- og Sportsvaner, Idrættens Analyseinstitut (2016)

ⁱⁱ Naturrum (2009), Bynaturrum (2015), Blå Støttestrukturer (2014), Støttestrukturer til Aktivt Udeliv (2013), Friluftshytter (2008) og Nature Moves (2017)

ⁱⁱⁱ Klubhusets betydning for idrætsforeningerne og deres medlemmer (201XX)

^{iv} Rum og rammer for aktivt udeliv, Syddansk Universitet (2015)

^v Børn og unges hverdagsfriluftsliv, Syddansk Universitet (2016)

^{vi} Der henvises til f.eks. gammel naturskole, skovløberbolig, vandmølle, pumpestation el.lign.